

V nedávné době jsem četl průzkum veřejného mínění, podle kterého je více Čechů nespokojeno s tím, co se nás stalo po roce 1989, než těch, kteří považují polistopadový vývoj za pozitivní. Jsa narozen po pádu komunistického režimu, a dokonce i po rozpadu společného státu Čechů a Slováků, nejsem asi tím nejlepším člověkem, který by měl tyto závěry hodnotit. Dlouholetý pobyt ve Velké Británii a naivita mého mládí mi ovšem nedá se nepozastavit nad tímto - alespoň pro mě - šokujícím průzkumem.

Ač jsem za to byl někdy vysmíván, vždycky jsem si myslel, že se u nás žije dobře. Jako student politologie pokládám za nesmírně poučné studovat zahraniční politologickou literaturu z prvního desetiletí 21. století. Česká republika byla citována jako země, kde se konsolidace demokracie po pádu komunismu zdařila nejlépe. Naše země neprošla autoritářským obdobím jako mečiarovské Slovensko, naše relativně liberální společnost nebyla tak jasně a nenávisťně rozdělená jako společnost polská, nemuseli jsme řešit etnické konflikty jako v Rumunsku či v pobaltských státech. Až na anomálii relativně silné komunistické strany byl náš politický systém v regionu Střední a Východní Evropy velmi zralý a ustálený. Někde pak ale nastal zlom, národ zanechal optimismu a rozhodl se kráčet cestou znechucení a apatie.

Když jsem se v květnu 2014 rozhodl za Českou republiku kandidovat do Evropského Parlamentu, standartní reakce nejen mých vrstevníků, ale i lidí starších, byla jakýmsi aritmetickým průměrem mezi nepochopením a pohrdáním. Když jsem o své kandidatuře hovořil s přáteli v Oxfordu, všichni byli nadšení, gratulovali mi a někteří mi dokonce chtěli pomoci s kampaní. Zatímco ve Velké Británii je veřejný život tématem číslo jedna, u nás se z politiky a veřejného života nějakým záhadným způsobem stala vlastně jen špinavá práce, jakási forma nutného zla. Když se jedna má známá rozhodla kandidovat do obecního zastupitelstva, svým kolegům v práci to zatajila, neboť se bála posměchu.

Domnívám se, že právě toto je ta největší promarněná šance polistopadového vývoje. Ty davy mladých lidí, kteří tak nadšeně a upřímně slavily příchod svobody a bojovaly za něj, dnes z velké části ani nechodí k volbám. Nejúspěšnější stranou ve státě je v tuto chvíli hnutí, jehož hlavním bodem je přesvědčení, že se u nás žije špatně, že polistopadový vývoj se nezdařil a že řízení státu není věcí národa, ale úzké skupiny profesionálů. Dočkali jsme se jakési ideové vyprázdňenosti politiky: v letošních volbách na pražský magistrát zvítězila strana, která ani neměla volební program.

Možná ze mě mluví jen naivita mládí, možná snad to, že v Čechách už řadu let nežiju. Dovolím si ale říct jedno: zůstávám optimistou. Jistě, je spousta věcí, které mě v Česku frustrují, chováním pana prezidenta počínaje a neschopností státního aparátu konče. Nesmíme ale propadnout pocitu, že vše je špatně. Vnímáme-li vývoj v České republice nikoliv optikou dneška a zítřka, ale jaksí *optikou věčnosti*, uvědomíme si, že v regionu Střední a Východní Evropy se jedná o místo, kde se žije dobře. Ekonomika roste, nezaměstnanost je jedna z nejnižších v Evropě, naše společnost je relativně tolerantní vůči etnickým, sexuálním, náboženským či jiným menšinám.

Pevně věřím tomu, že má generace, tj. lidé narození již po pádu komunistického režimu, budou tou solí, kterou naše země velmi potřebuje. Velká většina absolventů vysokých škol vyjíždí na pobyty na zahraničních univerzitách, a tak ta tolik potřebná perspektiva, vědomí, že Kunratice nejsou pupkem světa, snad nebude ve veřejném životě nedostatkovou komoditou. V prostředí think tanků, seminářů a debatních spolků vyrůstá nová generace politiků, pro něž je diskuze a kritické myšlení, nikoliv vzájemné urážky, základem veřejného života.

Jistě, ani po 25 letech není hotovo. Musíme najít své místo v Evropě a ve světě, a musíme najít jakousi skromnou a moudrou národní hrdost - tu, kterou tak často závidím Britům či Slovákům. Ve svých jedenadvaceti letech má před sebou Česká republika řadu výzev. Snad bude moje generace schopna tyto výzvy přijmout.

Držte nám palce.
Jan Václav Nedvídek